

Anti pestprotocol van obs De Violier

Of beter hoe willen we met elkaar omgaan

Inleiding en doel

Dit protocol is opgesteld om te laten weten hoe wij op De Violier met dit onderwerp omgaan. Wij willen het pesten op onze school zo goed mogelijk voorkomen. Verder vinden wij het belangrijk dat betrokkenen weten wat we doen wanneer, ondanks onze inspanningen het te voorkomen, pesten toch wordt geconstateerd.

Vroeger werd pesten gezien als iets dat “er gewoon bij hoort”, maar sinds uit onderzoek is gebleken hoe schadelijk pesten kan zijn, is het belangrijk dat alle betrokkenen inzien dat het probleem al op de basisschool moet worden aangepakt.

We willen een goed schoolklimaat scheppen waarin de kinderen zich veilig voelen. In een veilige omgeving krijgen kinderen de kans zich zo goed mogelijk te ontwikkelen.

Wat wij verstaan onder pesten

Eerst moet je met elkaar vaststellen waar “onschuldig” plagen ophoudt en pesten begint.

Pesten mag niet worden verward met plagen. Een kind dat geplaagd wordt, plaagt meestal terug. Een kind dat gepest wordt, doet vaak niets terug. Het kan zich niet verweren. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen vanuit een onschuldige gelijkwaardige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen goed om met allerlei conflictjes en situaties om te gaan. Dit is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas kan komen bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Pesten echter gaat veel dieper, heeft meer invloed en er is altijd een verschil van sterkte tussen de pester en de gepeste. Bovendien is pesten niet iets incidenteels, het is langdurig en treft steeds hetzelfde kind.

Bij pesten wordt een kind door een of meer kinderen gekwetst en/of vernederd; bijvoorbeeld door: schoppen of slaan, door het vernielen van eigendommen van een kind, door het uitschelden op een gemene manier, of door een kind buiten de groep te sluiten.

Tekenen van pesten zijn bijvoorbeeld:

- altijd een bijnaam, niet de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenootje
- een klasgenootje voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven met teksten over het gepeste kind
- beledigen
- vervelende opmerkingen maken over kleding
- het negeren of isoleren van een klasgenootje
- buiten school opwachten of hiermee dreigen, slaan en schoppen
- op weg naar huis het klasgenootje volgen
- bij het huis van het gepeste klasgenootje rondhangen

- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Digitaal pesten

Nieuw is het digitaal pesten. Pesten via de computer of mobiele telefoon komt helaas steeds vaker voor. Op school hebben we duidelijke regels om dit tegen te gaan.

- Zo mogen de kinderen op school niet chatten.
- Tijdens de uren en in de pauzes mogen er geen mobiele telefoons ingeschakeld zijn.

Digitaal pesten kan heel eenvoudig na schooltijd via de thuissituatie plaats vinden. Dit heeft vaak weer grote gevolgen en invloed op de schoolsituatie. De volgende dag treffen de kinderen elkaar weer in het echt op het schoolplein of in de klas.

Als school kunnen wij de kinderen informeren en leren dat dit soort dingen niet kunnen, maar omdat het veelal vanuit huis gebeurt, is de rol van de ouders bij een goede aanpak van essentieel belang. Ouders hebben de belangrijke verantwoordelijkheid te weten waar hun kinderen op de computer mee bezig zijn en om bij verkeerd gebruik in te grijpen.

Om pesten en gepest worden via internet te voorkomen, is het dus van groot belang dat ouders hun verantwoordelijkheid nemen en zich op de hoogte stellen van wat hun kind(eren) op de computer doen. U kunt dit doen door bijvoorbeeld, regelmatig, op een belangstellende manier, te kijken wat uw kind zoal bespreekt via social media. Het is technisch mogelijk om ook achteraf na te lezen welke berichten zijn verstuurd. Ook gesprekspartners kunnen op eenvoudige wijze worden geblokkeerd.

Welke partijen zijn betrokken in de aanpak van het pestgedrag ?

Het gepeste kind:

Veel kinderen die gepest worden hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan in de ogen van de pesters dan ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in de groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om bijvoorbeeld te worden uitgelachen. Deze angst en onzekerheid wordt verder versterkt door het ondervonden pestgedrag. Het gepeste kind komt zo in een vicieuze cirkel waar het zonder hulp niet of heel moeizaam uitkomt.

Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdsgenoten (zeker in de gepeste omgeving).

Het gepeste kind verdient hulp, aandacht en begeleiding.

De pester(s):

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek de sterksten uit de groep. Zij kunnen het zich schijnbaar permitteren zich agressiever, overheersender op te stellen. Ze reageren dan ook vaak met dreiging van geweld of de indirecte inzet daarvan. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een groep, maar ze dwingen hun populariteit af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Met het getoonde pestgedrag gaat ze dat in de betreffende groep gemakkelijk af en ze krijgen vaak andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer.

Het komt ook regelmatig voor dat een pester een kind is dat in een andere situatie zelf het slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving als pester gaan opstellen en manifesteren.

De andere kinderen:

De groep andere kinderen is veelal weer in twee groepen te verdelen: de meelopers en de zwijgende meerderheid. De meelopers doen mee met het pesten, want alles is beter dan zelf gepest worden. Zij zien de pester vaak als een sterk, slim figuur, want hij durft veel en komt er meestal zonder problemen vanaf. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt of het niet willen weten.

De leerkrachten

Leerkrachten moeten klachten over pesten van kinderen en/of ouders serieus nemen en stappen ondernemen. Vervolgens moeten zij duidelijk communiceren over de genomen en te nemen stappen met alle betrokkenen. De leerkrachten kunnen zorgen voor een goede sfeer waarin met betrokkenen pesten besproken kan worden.

De rol van de leerkracht is niet alleen van belang bij het aanpakken van pestgedrag, maar juist ook in de aanpak om pesten zoveel mogelijk te voorkomen.

Vanaf de kleutergroep brengen zij de kinderen bij dat ze niet mogen klikken, maar dat wanneer er ruzie is of gepest wordt, je dit aan de juf of meester mag/moet vertellen. Dat is geen klikken.

De ouders

De ouders hebben de belangrijke verantwoordelijkheid om thuis signalen van hun kinderen serieus te nemen. Dit kunnen signalen zijn van het gepeste kind, maar ook wanneer een kind een pester is, kan het thuis signalen afgeven.

De ouders hebben de belangrijke verantwoordelijkheid deze signalen op te pakken, te bespreken met het kind. Wanneer het pesten op school plaats vindt moet dit ook met de leerkracht worden besproken, dit kan verder pestgedrag voorkomen of doen stoppen.

Belangrijk is dat ouders de aanpak van de school ondersteunen. Wanneer het pesten buiten school plaatsvindt is het een belangrijke verantwoordelijkheid van de ouders om zelf in contact te treden met de ouders van het andere kind.

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat een ieder binnen haar eigen grenzen moet handelen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. Bij pesten zullen de leerkrachten en de directie op school hun verantwoordelijkheid moeten nemen, uiteraard in goed overleg met de betrokken ouders. De inbreng van ouders is erg belangrijk daar waar het om het verschaffen van informatie gaat, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak van de school.

Op welke manier proberen we pesten te voorkomen ?

Regels

- Binnen het openbaar onderwijs Schiedam zijn gedragsregels opgesteld

- In onze schoolgids zijn schoolregels opgenomen voor een rustige sfeer op school. De basis voor deze regels wordt gevormd door drie kapstokregels:
  - *Wij vinden het belangrijk dat kinderen goed voor zichzelf kunnen zorgen.*
  - *Wij vinden het belangrijk dat de kinderen zorg dragen voor anderen.*
  - *Materialen zijn kostbaar en ook hier moeten we zorgvuldig mee omgaan.*
- Belangrijk voor de kinderen zijn de afspraken die aan het begin van ieder schooljaar in de groep samen met de kinderen worden opgesteld. Deze afspraken worden duidelijk zichtbaar in het lokaal opgehangen. Gedurende het schooljaar zijn deze afspraken regelmatig onderwerp van gesprek.

Gesprekken/lessen

Behalve het opstellen van regels, wordt er regelmatig aandacht besteed aan de omgang met elkaar. Dit gebeurt met name tijdens de kringgesprekken.

De leerkrachten houden de sociaal emotionele ontwikkeling van de kinderen bij in het OntwikkelingsVolgModel (OVM) en ZIEN.

Aan de hand van de uitkomsten van het groepsprofiel kan de leerkracht al dan niet in overleg met de Intern begeleider besluiten dat extra aandacht op dit gebied binnen de groep noodzakelijk is.

Belangrijk is dat de leerkracht bij zijn aanpak rekening houdt met de leeftijd en belevingswereld van de kinderen. Op school gebruiken we de methode Kanjertraining in alle groepen:

De **Kanjertraining** bestaat uit een serie lessen met bijbehorende oefeningen om de sfeer in de klas goed te houden (preventief), of te verbeteren (curatief).

- * Het bevorderen van vertrouwen en veiligheid in de klas.
- * Het versterken van de sociale vaardigheden bij leerlingen.
- * Beheersing van verschillende oplossingsstrategieën bij pesten en andere conflicten.
- * Bewustwording van de eigenheid bij leerlingen.
- * Leren om verantwoordelijkheid te nemen.
- * Het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie.

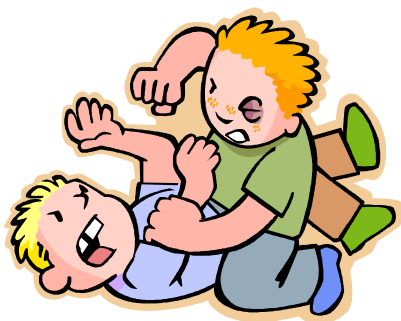
De Kanjertraining is in feite dan ook meer dan alleen een methode, het vormt voor scholen de leidraad om pedagogisch beleid te maken. Kanjertraining helpt leerkrachten om anders te kijken naar het gedrag van kinderen. Gaat er dan nooit meer iets mis op Kanjerscholen, heerst er altijd rust en vrede? Nee, maar Kanjertraining kan wel helpen om problemen bespreekbaar te maken en te zoeken naar oplossingen die goed zijn voor alle partijen.

Uiteraard wordt er in de groep direct gesproken over problemen op het gebied van pesten als zich iets voordoet.

Van groot belang is dat we als volwassenen het goede voorbeeld geven. Respect voor elkaar en voor de kinderen.

In de leerlingtevredenheidspeiling (groepen 5 t/m 8 1 x per 2 jaar) worden expliciete vragen gesteld over de sociale veiligheid op school. De uitkomsten kunnen aanleiding zijn voor aanvullend beleid.

Wat doen we op school bij ruzie of pesten in eerste instantie

De volgende stappen ondernemen we als er sprake is van ruzie en/of pesten:

- Eerst laten we de betrokken kinderen proberen er zelf en samen uit te komen.
- Op het moment dat een van de kinderen er niet goed uit komt (in feite het onderspit moet delven en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en eigenlijk ook de plicht het probleem bij zijn/haar leerkracht voor te leggen.
- De leerkracht brengt de kinderen weer bij elkaar voor een gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen te doen stoppen, op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.
- Bij herhaling van ruzie/pesterijen volgen sancties (zie bij consequenties)
- Bij herhaalde ruzie of pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling. Het pestgedrag moet stoppen. De leerkracht houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. Op dat moment treden ook de fases van bestraffen/consequenties in werking.

- In het leerlingvolgsysteem (Parnassys) wordt een aantekening gemaakt van iedere melding van pesten en van de gesprekken. De leerkracht vermeldt bij de melding de toedracht en de gemaakte afspraken.
- De ouders van de betrokken kinderen worden bij een melding van pesten door de leerkracht op de hoogte gebracht. (ook hiervan wordt een aantekening gemaakt in Parnassys.)

Wat te doen als dit niet voldoende is

Wanneer de hierboven beschreven stappen niet tot verandering leiden volgen er maatregelen. De consequenties van pesten zijn in te delen naar drie fases met als doel het pesten te doen stoppen en een veilige situatie te creëren. Hierbij wordt uiteraard ook rekening gehouden met de leeftijd van de kinderen. Een kind van groep 3 vraagt een andere benadering dan een leerling van groep 8. Afhankelijk van de situatie kunnen er keuzes worden gemaakt uit de

verschillende fases. De fase verdeling is dus niet een procedure waarin alle fases eerst doorlopen moeten worden. Afhankelijk van de ernst kan direct ook voor fase 3 worden gekozen in combinatie met fase 2.

Het belangrijkste doel is om te zorgen voor een veilige omgeving voor gepeste kind en de pester “Helpen het beter, anders te doen”

Fase 1

- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over het vertoonde gedrag en het wenselijke gedrag
- Een corrigerend gesprek ter bewustwording van invloed op andere kind(eren)
- De pester gedurende een of meerdere pauzes beperken in zijn speelvrijheid
- Nablijven tot alle kinderen naar huis zijn vertrokken
- De pester wordt gehaald en gebracht door zijn/haarouders
- Een gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) waarin de medewerking nadrukkelijk wordt gevraagd om een einde te maken aan het probleem.
- Alle gesprekken worden vastgelegd in Parnassys)

Fase 2

- Bij aanhoudend pestgedrag kan en het liefst in overleg met de ouders externe deskundige hulp worden ingeschakeld zoals: gezinsspecialist, Onderwijs dat Past e.d

Fase 3

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen. Ook het (tijdelijk) plaatsen van een leerling op een andere school behoort tot de mogelijkheden.
- Een leerling kan ook worden geschorst en/of een verwijderingsprocedure worden gestart.

Hoe ondersteunen we alle betrokkenen ?

Begeleiding van het gepeste kind

- Het tonen van medeleven, goed luisteren en vragen wat er is gebeurd.
- Het kind steunen en aangeven in ieder geval samen met het kind met het probleem aan te willen pakken.
- Nagaan hoe het kind zelf reageert. Wat hij/zij doet voor tijdens en na het pestgedrag.
- Het kind helpen bij het vinden van een mogelijk andere manier van reageren op het pestgedrag. De pester wil juist graag dat het gepeste kind gaat huilen of boos wordt.
- Bespreken welke oplossing het kind zelf zou willen.
- Samen die andere manier van reageren oefenen.
- Sterke punten van het kind benoemen.
- Het kind steunen/belonen in voor zijn aanpak.
- Praten met de ouders van de pester en het gepeste kind.
- Zorgen dat het gepeste kind niet overbeschermd wordt (een weerbaarheidstraining zou geadviseerd kunnen worden).

Begeleiding van het pestende kind

- Het gesprek aangaan met het kind en op zoek gaan naar de echte reden van het pesten
- Het kind het effect van zijn/haar gedrag laten inzien.
- Leren zich te beheersen. Eerst nadenken en dit samen oefenen.
- Gesprek aan gaan met de ouders
- Wanneer we vertrouwen hebben in een goed gesprek tussen de pester en het gepeste kind dit onder begeleiding laten plaatsvinden. De pester zal dan wel eerst excuses moeten aanbieden voor het vertoonde gedrag
- Het kind complimenteren wanneer het aantoonbaar zijn/haar gedrag verandert.
- Indien nodig inschakelen van hulp van buiten

Adviezen aan de ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- Neem uw kind serieus
- Laat uw kind weten dat het niet alleen staat en dat er samen een oplossing wordt gezocht.
- Blijf in gesprek met uw kind
- Wanneer het pesten niet op school plaats vindt, maar elders, probeer dan in contact te komen met de ouders van de pester(s).
- Pesten op school bespreekt u het beste als eerste met de leerkracht van uw kind.
- Door het geven van complimenten kan het zelfvertrouwen worden vergroot.

Ouders van pesters:

- Ga serieus met het probleem om.
- Raak niet in paniek, ieder kind kan pestgedrag vertonen.
- Probeer achter de oorzaak/reden te komen.
- Probeer het kind te laten inzien wat het de ander aandoet.
- Keur het ongewenste gedrag af en beloon (complimenteer) goed gedrag.
- Maak uw kind duidelijk dat u samen met de school aan een oplossing werkt.

Alle andere ouders:

- Neem (de ouders van) het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een prettige manier met anderen om te gaan.
- Keur ongewenst gedrag af en beloon (complimenteer) goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.

Schoolcontactpersoon/ vertrouwensinspecteur

Mocht u ondanks het beschreven beleid de behoefte hebben om met een vertrouwenspersoon te spreken dan kan dat uiteraard. Op schoolniveau is dat de schoolcontactpersoon. In de schoolgids staat vermeld wie dat is.

In de schoolgids staat ook het adres van het meldpunt vertrouwensinspecteur.

Hoe communiceren we dit allemaal ?

Dit protocol wordt onderschreven door al het personeel van De Violier en de MR .

De ouders worden middels de schoolgids op de hoogte gebracht van het bestaan van dit protocol.

Een ieder die een exemplaar van dit protocol wil ontvangen kan er een bij de directie opvragen.

Op de website onder schooldocumenten staat een exemplaar vermeld.

De afspraken en regels in de groep worden ieder jaar met de kinderen besproken en duidelijk zichtbaar in het lokaal opgehangen.

september 2016